

Izjaha vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 13.—, in celo leto L 35.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As 20.

Wilson je zopet izpregovoril....

Orlando odgovarja na Wilsonovo spomenico.

Poslanica Wilsonova.

Londonski pakt in nove države.

Brišča poglavite pomembnosti vprašanj, ki so v razpravi, in da se pojasni kolikor najbolj možno vprašanja, zahtevajoča svojo rešitev, ne moremo, da sledi izjava pomore k izločitvi dolžnih in k zadovoljstvu vseh strani.

Italija je vstopila v vojno na podlagi navedenega, toda posebnega sporazuma z Veliko Britanijo in Francijo, ki ga imenujejo londonski pakt. Toda sedaj se je vse izpremenilo. Mnoge druge velike in male države so stopile v boj, ne da bi bile poznale tisti posebni dogovori. Avstro-Ogrska država, tedaj sovražnica Evrope, na kateri (Avstro-Ogrske) se je imel izvesti londonski pakt v slučaju zmage, se je zdela in ne obstoji več. Tudi to ni vse. Italija in vsi pridruženih članov soglasno, da se razni deli te države morajo ustanoviti v nove države, vključno pri Zvezi narodov, ne samo s tistimi, ki so bili do nedavno sovražniki, ampak tudi z leti Italijo in tistimi vlastmi, ki so stali ob strani Italije v veliki vojni za svobodo. Moramo jim zagotoviti svobodo, enako nam. Upraviti se bodo morale med tiste manje države, katerih interesi se bodo morali šteti niti manj, nego oni močnejših držav.

Naloga, ki so služila v podlagi za premirje. Vojna se je končala in predložila sta se Nemčiji premirje in mir, ki bi moral temeljiti na gotovih preciziranih načelih, na katerih naj bi ustanovili novi režim prava in pravičnosti. Na podlagi teh načel ni bil mir z Nemčijo samo koncept, ampak tudi formuliran. Na podlagi tistih načel bo mir tudi izvršen. Ne moremo zahtevati od velikega zbora vlasti, naj na drugačnih načelih predloži in izvede mir z Avstrijom in naj določi nove podlage neodvisnosti in pravice držav, ki so poprej tvorile avstro-ogrsko državo, in držav balkanske skupine. Moramo pri zistemizaciji Evrope v tistih okrajih aplicirati ista načela, ki smo jih aplicirali pri miru z Nemčijo. Inicijativa za mir se je poprijela vsled izjave, navdahnjena od tistih načel. Na teh mora sloneti vsa zgradba mira.

Reško vprašanje.

Ce hočemo ostati zvesti tem načelom, bo morala zdeti čudna, in ne v skladu z industrijsko, ne Italije, ampak ozemelj na severu in severovzhodu onega pristanišča: Ogrske Češke, Rumunske in držav jugoslovanske skupine. Priključenje Reke k Italiji bi ustvarilo uverjenje, da smo mi pristanišče, od katerega so v prvi vrsti odvisne tiste dežele za vhod v Sredozemsko morje, namenoma izročili vlasti, ki je to pristanišče ni bilo sestaven del, in bi se suverenost one države, če bi jo to pripoznali, morala zdeti čudna, in ne v skladu z industrijskimi in trgovskimi življenjem v tistih pokrajinah, ki jim bo rečeno pristanišče moralo služiti.

Brez dvoma se Reka iz tega razloga ni priključila v londonski pakt, marveč se je definitivno prisodila Hrvatstvu.

Dalmacija.

In razlog, radi katerega mejna črta, določena po londonski pogodbi, obsega iregularno ne samo otoke vzhodne jadranske obali in oni del dalmatinskega primorja, ki se bolj nagiblje k morju, ni bil samo v tem, da tu pa tam vzdolž obali obstojajo skupine oseb italijanske krvi in sorodstva, ampak je bil brezdvomno dan v čestitovanju, da je za Italijo potrebno, da dobi srednji kanalov vzhodnega Jadrana oporo, ki naj zavaruje lastno obal proti pomorskim napadom se strani Avstro-Ogrske. Ali Avstro-Ogrska ne obstoji več. Predlaga se torej, da se tisti avstrijske vlade, napravljene tu, posreduje za vedno do tal.

Garancije in zaštita manjšin.

Del novega načrta za zistemizacijo Evrope — zistemizacijo, ki naj jejo bo Zveza narodov v vez — je tudi v tem, da tam ustanovijo nove države sprejmejo omejitve oboroževanja, ki izključijo iz razprave vsak sporni predmet. Niti to ne more pomenjati, da se hoče krivično postopati s temi obstoječimi italijanskimi skupinami, kajti podane bodo zadostne garancije pod mednarodnim nadzorstvom v smislu, da se zagotovi pravično in enako po-

stopanje, kakor vsem etničnim in nacionalnim manjšinam. Izkratkaj: vsa vprašanja, pritegnjena v to zistemizacijo, zadobivajo novo lice, določeno po isti zmagi pravice, za katero je Italija doprinesla žrtve na krvi in imetju.

Meje Italije.

Italija se je, skupno z drugimi človeštvi, konstituirala za enega glavnih čuvarjev novega režima, na katerega ustanovitvi je imela tako dostojen delež. Na severu in severovzhodu vstopa Italija v svoje naravne meje vzdolž alpskih gredov, od severovzhoda na jugovzhod do skrajne točke istrskega polotoka (vštevši vse veliko razvodje, v katerem stoji Trst in Pula, in vse lepe krajine, katerih čelo je obrnjeno proti velikemu polotoku, lejer se je zgodovinsko življenje latinskega ljudstva razvijalo skozi stoletja sijajne zgodovine, odkar se je Rim nastanil na svojih sedmih gričev) — nje staro edinstvo je vspostavljeno. Nje meje se raztezajo na velike stene, ki so naravna obramba.

Sveti Italiji.

Italija, ako hoče imeti okoli sebe prijatelje, mora dati narodom na onem drugem obrežju Jadrana, nedavno osvobodjenim od najbolj plemenitega obilježja veličine, dokaz velikodušja, dobrohotne generoznosti, udanosti do pravice, poprej nego do interesov. Pridruženi jej narodi, narodi, ki ni ne vedo o londonskem paktu in o drugih posebnih obvezah, ki so se utegnile ukreniti ob začetku te velike borbe, in ki so doprinesli najvišjo žrtve v interesu, ne v narodno obrambo, ampak za trajen mir sveta, se pridružujejo sedaj njenim zaveznikom od prve ure s pozivom, naj sprejme del direktive, ki ne more biti krivična v novem evropskem režimu.

Amerika in Italija.

Amerika je prijateljica Italije. Milijoni nje državljanov so prišli z lepimi italijanskimi livad; ne spajajo jo z italijanskim narodom samo vezi ljubavi, ampak tudi sokrvnosti. Take vezi se ne morejo pretrgati nikdar in Amerika ima privilegij, podeljen jej od generoznosti nje sorodnikov v vojni, da pripravi mir, ki ga hočemo sedaj skleniti — skleniti na podlagi pogovora, ki jih je ona formulirala in sem bil nje glasnik za njihovo izrazitev. Prisiljena je postopati na način, da bo vsaka posamezna odločitev, ki jo ukrene, v skladu s temi načeli; ne more delati drugače, zaupa Italiji in v svojem zaupanju prikaže, da Italija ne bo nicesar zahtevala, ki bi ne bilo nad vsaki dvom točno zračeno s temi svetimi obvezami. Ne gre sedaj za interese, ampak za svete pravice narodov novih in starih držav, osvobodjenih narodov, ki jih njihovi vladarji niso nikdar imeli v računu kot vredne pravice. Pred vsem gre za pravico sveta do mira in za zistemizacijo vseh interesov, da pridemo do trajnega mira.

Ta in edino ta so načela, za katere se je borila Amerika; ta in edino ta so načela, na podlagi katerih je pripravljena napraviti mir. Nadeja se in zaupa, da bo narod Italije edino na teh načelih hotel skleniti mir.

Podpisan: Woodrow Wilson.

Orlando odgovor na Wilsonovo poslanico.

RIM 24. Italijanski ministrski predsednik Orlando je odgovoril na poslanico predsednika Zedinjenih držav sledeče:

Poziv na narod...

»Dočim je italijanska delegacija zborovala v svojo diskusijo o protipredlogu, ki ga je bil doposljal angleški ministrski predsednik v ta namen, da se poišče način, po katerem bi se mogle spraviti v sklad različne tendence, ki so se pojavile z ozirom na italijanske teritorialne aspiracije, je objavilo pariško časopisje poslanico predsednika Zedinjenih držav, gospoda Wilsona, v kateri se izražajo njegove misli o najvažnejših izmed onih vprašanj, o katerih naj razsodi konferenca. Neposredno pozivanje na narode je prav gotovo nova navada v mednarodnih odnosih, ki je nikakor nočem obzavolati, ampak ki ji hočem s tem slediti, kajti ta nov sistem podpira brezdvomno ono obsežnejšo součelnost narodov na mednarodnih vprašanjih, ki naj označuje tudi po moji želji nove čase.

..... ne sme postavljati naroda proti vlad.

Ako bi se ti pozivi na narod morali smatrati za narejene izven vlad ali celo proti vladam, katere

jih zastopajo, bi bilo upravičeno, da se strani globoko obžalovanje, sprito dejstva, da se to stopanje, ki se je uporabljalo doslej napram sovražnim vladam, uporablja sedaj prvič napram vlad, ki je bila in ki tudi lojalno želi biti prijateljica velike Amerike, namreč napram italijanski vladi. Obžalovati bi mogel tudi okoliščina, da se je ta na narod naslovljeni poziv izvršil v onem trenutku, ko so se zavezniške in pridružene lim vlasti pogajale z italijansko vlado, z isto vlado, katere pomoč in podpora se je želela in rade volje sprejemala v mnogih in težavnih vprašanjih, ki so se obravnavala doslej v popolni solidarnosti. Ali pred vsem bi bilo upravičeno moje obžalovanje, da, ako bi izjave predsednikove poslanice pomenjale protipostavljanje vlade napram italijanskemu narodu. Toda to bi pomenjalo nepoznavanje in zanikanje onih visoke stopnje v civilizaciji, ki jo je dosegel italijanski narod z demokratičnimi in svobodnimi vladnimi oblikami, v katerih ne zastaja za nobenim drugim narodom sveta. Postavljati italijanski narod v nasprotje z vlado bi značilo dopuščati domnevanje, da bi se ta veliki svobodni in civilizirani narod mogel ukloniti volji, ki je niemu tuja, in jaz bi moral najzvišneje protestirati proti takemu domnevanju, ki bi pomenilo krivično žalitev moje domovine.

Londonska pogodba.

Prehajam na vsebino predsednikove poslanice, ki je v celoti namenjena dokazovanju, da italijanske zahteve preko onih meja, ki jih poslanica navaja, nasprotujejo načelom, na katerih naj temelje nove ureditve med narodov, ureditve svobode in pravice. Jaz nisem nikoli zanimal onih načel gospoda predsednika Wilsona. V svoji lojalnosti in on že pripozna, da se jaz v svojih dolgih razgovorih z njim nisem nikoli skliceval na formalno veljavno pogodbo, o kateri sem vedel, da ga ne veže. V onih razgovorih sem uveljavljal le silo pravice in pravičnosti, na kateri po mojem tedanjem in sedanjem uverjenju temeljijo italijanske zahteve. Nisem imel srčca, da bi ga bil prepričal, in to mi je žal, ali predsednik Wilson sam je imel prijaznost, da je v teku onih pogovorov pripoznal, da resničnost in pravičnost nista privilegij nobenega človeka, da je zmota pri vsakomur in vedno močnejša, in jaz se dostavljam, da je mogoča tem bolj, čim obsežnejši so problemi, na katere naj se načela uporabljajo. Človečanstvo je prenehalo stvar in problemi, ki jih poraja življenje narodov, so tako neizrečno obsežni, da nihče ne more domnevati, da bi našel za njih razrešitev v gotovem številu stavkov tako enostavno in gotovo sredstvo, kakor se z različnimi merilnimi enotami more določiti obseg, prostornina ali teža raznih snovnih stvari.

Wilsonova načela niso uporabljiva v italijanskih zadevah.

Ako sem marsikrat videl, da je konferenca pri uporabljanju prej omenjenih načel morala temeljito izpremeniti svoje nazore, menim, da s tem ne zmanjšujem spoštovanja napram onemu visokemu zboru: nasprotno, to se more dogoditi in se dogaja v vsakem človeškem presojanju. Izreči hočem le, da je neposredno izkustvo dokazovalo vse težkoče, ki se pojavljajo pri uporabljanju po svojem bistvu abstraktnega načela na konkretna dejstva neskončne obsežnosti in različnosti. Tako jaz, z vsem spoštovanjem, ali tudi z vso trdnostjo, ne smatram uporabljanja predsednikovih načel, v njegovih poslanicah, na italijanske zadeve za pravično. Ni mi mogoče ponavljati v dokumentu te vrste analitična dokazovanja, ki so že bila podana v veliki obsežnosti. Izrečem naj le, da ne bo mogel vsakdo sprejeti brez pridržka trditve da razkroj avstro-ogrške države zmanjšuje italijanske aspiracije.

Dovoljeno bo pač nasprotno mnenje, ko se namreč vsi razni narodi, ki so tvorili doslej ono državo, urečujejo po svojem etničnem in naravnem sorodstvu, da se ravno tedaj more in mora popolnoma razrešiti tudi bistveni problem italijanskih zahtev. Ta problem je jadranski problem, v katerem je obsežna vsa pravica Italije, stara in nova, vse njeno stoletno mučništvo, ves blagor, ki naj ga ona po svojih določbah doprinese v velikem mednarodnem sožitju.

Italija in njeno mejo.

Predsednikova poslanica čuti potrebo zatrjevati, da je Italija s koncesijami, ki jih poslanica vsebuje, dosegla alpsko zidovje, ki je njena obramba. To priznavanje je največje važnosti, ako se vzhodni del tega zidova ne pusti odprti in ako se pristane k pravicam Italije ona Suezkanala črta, ki deli vode, tekoče proti Črnemu morju, od onih, ki se iztakajo v Sredozemsko morje; črta one, ki se iztakajo v Latinski nazivati »lines italicus«, odkar je pojem Italije prešel iz zemljepisja v čustvovanje in zavestnost narodov. Brez nje bi se pustila v oni čudoviti naravni oviri alpskih gor nevarna odprtina in razrušila bi se ona neoporečna politična, zgodovinska in gospodarska enota, ki je istrski polotok.

Reka.

In še to mislim, ali je ravno on, ki se lahko ponaša s pravičnim ponosom, da je proglasil sveto pravico samoodločevanja narodov, poklical odrekati to pravico Reki, stari italjski obliki, ki je proglasila svoje italijanstvo, predno so se italijanske ladje pristale na Reki, občudovalni vzgled narodnostne zavesti ljudstev. Ako se ta pravica odreka le radi tega, ker jo zahteva majhna odlo-

naši delavnici, veste, so bili izučeni delavci, samo inteligentni ljudje in vsi organizirani. V začetku smo bili mi edini, ki smo stali po svojevali... Ni bila to lahka naloga. Na vsak korak smo imeli volune, ki so nosili inženjerstvo vsako našo besedo. Ivanov, Petrov, nobeden ni bil zanesljiv. Po štirindvajsetih urah je bil raztrgan vsak... Agitacija se je vršila z neznanskimi težkočami... In vendar smo končno spravili življenje v delavnico...

Ponosen in navdušen umev se je prikazal na ključavničarjevem obrazu. Ni si bilo težko predstavljati, kako nadležno delo je bilo potrebno, da je imela agitacija vsaj malo uspeha, koliko nevarnosti, strahu in muk je moral prestati, predno je prišel do uspeha. Sevrirov ga je pazljivo opazoval, ta pa je nadiževal:

»Vse smo doprinesli, zastopstvo delavstva in pravico zborovanja; uredili smo vprašanje stanovanj in izboljšali razmere v bolnišnici, spodili smo starega zdravnika... Teško delo je bilo, resnično. Ustanovili smo knjižnico, katero je upravljala eden izmed somišljenikov.«

(Dolje.)

na skupina, bodi dovoljeno omeniti, da se kriterij pravičnosti napram narodom ne izpreminja v sorazmerju njihove teritorialne obsežnosti, če se pa odreka z ozirom na mednarodni značaj onega pristanišča, ali niso morda Antwerpen, Genova, Rotterdam mednarodna pristanišča, ki služijo raznim narodom in pokrajinam, ne

ko rešitev, ki bi nasprotovala željam naroda, bi smatrali mi za nedopustno nasilje.

Nemški delegatje prišli v Versailles dne 1. maja.

PARIZ 24. Nemška vlada je priobčila oficijelno, da nemški poblaščenec odidejo iz Berlina dne 29. t. m. Ne dojejo v Versailles pred 1. majem. Delegatje bo spremljali sedem častnikov.

Kolonijalno in tešinsko vprašanje.

LONDON 24. »Petit Parisien« poroča, da je odbor četvorice razpravljal včeraj: o preljudskih klavzulah glede kolonijalnega vprašanja in o tešinskem vprašanju in da je sklenil glede tega poslednjega, da se ima rešiti potom direktnih pogovorov med Čehoslovaki in Poljaki.

Izročitev preljudskih nemških delegatov.

LONDON 24. Reutersjeva agencija pravi: Sklenjeno je, da se izroči listom oficijelno priobčilo s sumaričnim pregledom mirovnih pogovorov. Istosčasno se izroči tudi nemškemu delegatu. Ta sklep pa bi se moral izpremeniti.

Orlando vzklik »Viva l'Italia«

PARIZ 24. V hotelu »Edvard VII.« je vladalo ves večer veliko gibanje. Došli so žurnalisti raznih narodov, da bi dobili vesti. Ko sta Orlando in Bonifacio stopila iz obojevalnice v vežo, so ju navzoči vzhvali pozdravljali. Orlando, vidno ganjen, se je priklonil večkrat ter rekel: »Gospodje! V tem trenutku ni umestna klica »Viva Orlando« in »Viva Sonnino«, ampak »Viva l'Italia!« Orlando in Sonnino stopila iz obojevalnice v vežo, so ju navzoči navzočimi osebami. Okoli njih so se tvorile skupine. Po »Nazione«.

Se je možen sporazum?

PARIZ 24. »Petit Journal« se nadeja, da se še najde transakcija, ki more poravnati navzkrižje v interesih. Tudi če bi Italijani odšli, vendar bi se mogla še zgoditi pota za sporazum, ki bi vladalo dosedaj med zavezniki. Na vsak način pa ni krivda na Clemenceau-u in Lloyd Georgeu, če ni še zadostno italijanskim zahtevam.

Proti nasilnemu miru.

CURIH 24. Nemški ministri zunanjih stvari, grof Brockdorff-Rantzau, je izjavil poročevalcu lista »Neues Wiener Tagblatt« glede vprašanja sarraskih rudnikov: »Držimo se Wilsonovega programa; protivni smo vsakemu razpravljanju, ali naj se sarraski rudniki podvržejo kontroli, o kateri govori agencija Havas. Pripravljeni smo razpravljati brez predsodkov o ekonomski stvari s Francijo. Pogoj za sporazum so dami že sami od sebi.« »Frankfurter Zeitung« piše govorec o versailleski konferenci: »Nemčija brani v Versailles svoj obstanek in pravico za življenje. Uprli se bomo proti temu, da se nam uničijo nogoj obstanka in da se ogroža bodočnost svobodnega naroda, ki želi živeti z drugimi narodi v miru. Zato hočemo že od začetka znati, kakšne mirovne pogoje nam nameravajo dati. Nemčija je pripravljena se žrtvovati, toda odklanja nasilen mir.« »Frankfurter Volksstimme« piše: »Nemčija hoče razpravljati in ne bo voljno podpisala, kar se zljubi ententnim državljanom.«

Nov dokaz infamne avstrijske politike ob priliki sarajevskega atentata.

LONDON 24. »Times« poročevalce priobčile tekst zanimivega dokumenta o infamni avstrijski politiki. Ta dokument iznosa nov dokaz o lažni avstrijski in nemški vladi v juliju 1914, ki je navajala umor Ferdinanda kot vzrok, da je provokirala to strašno vojsko. Dunajska vlada je takoj po sarajevskem dogodku poslala diplomata von Wiltnerja v Sarajevo, z nalogom, da na licu mesta priobči vse okoliščine, tudi politične, ki so povzročile umor. — Dne 13. julija je von Wiltner poslal dunajskemu ministru zunanjih stvari naslednji izjav: »Ni me dokazuje, da bi srbska vlada bila kaj znala o komplotu ter da bi bila na bodisikah znala pomagati ali pripravila; še več: ne obstojijo niti potrebna data, ki bi opravičevala bodisikovo sumnjo v tem oziru. Obstojne pač okoliščine, ki zadostujejo, da se mora zavreči vsaka takšna domneva.«

IZ ANGLIJE.

Revolucionarno gibanje na Irskem.

LONDON 24. Položaj na Irskem je vedno resnejši. Navadna stavka v Limericku se je spremenila v silo. Vredne uveljavljene volje zakonov v splošno vstalo proti britskemu imperijalizmu. Delavci so ustanovili svoje vrste svetov, ki je dal zapretil prodajalne in prepovedali meščanom nakup živil brez posebnega dovoljenja. Izdali so tudi revolucionarne bankovce od 5—10 sterlinov. Vojske oblasti, ki razpolagajo s tanki in streljanimi so se omejevali na to, da so prepovedale delavcem vstop iz izhoda iz mesta brez dovoljenja. Zgodilo se je, da je v nedeljo ponoči nekaj tisočev stavkajočih izšlo na skrivnem iz mesta v neko bližnjo predmestje, da sodeluje pri »metechu« in »footballu«; toda vrtili se niso mogli, ker so vsi vohi zastraženi. Tako morajo čakati znan, dokler dobe dovoljenje za vstop v mesto.

IZ NEMCIJE.

Augsburg zopet v rokah Hoffmannove vlade.

BAZEL 24. Iz Berlina poročajo: Pehota vladnih čet je vkrakala v Augsburg. Prehod mostov Verbacha se je izvršil s silo. En delavec je bil ubit, dva lahko ranjena. Za čas navzočnosti vladnih čet v mestu je proglašena štrajk. Vlade čete so zaslele Oberndorf in Allgäu. Posadka v Riesenau se je izjavila za vladno. Vlada Hoffmannova je izdala sledeči proglas: Za četno prodiranje proti Monakovemu je bilo absolutno potrebno, da se zagotove vsa sredstva za prevažanje na ozemlje severnega mesta, in posebno še, da se vzpostavi železniški obrat v Augsburgu. Vladi se ni posrečilo doseči ta namen. Priljudna je bila torej poseči po militarističnih sredstvih. Poveljnik vladnih čet je dobil torej nalog, naj se polasti Augsburga predpolno 22. aprila. Ob petih zjutraj so se čete začele pomikati na severno Bavorsko in od jutra Virmberške proti predmestju Augsburga, da zlojmo odpor upornikov. Delovale so mitraljeze. Vse delavnice v okolici so bile močno oborožene o revolucionarjev in streljanje je bilo silno. Mnogi vojakov je umrlo vsled eksplozivne smotnika. Med žrtvami je neki častnik, ki je bil štiri leta na fronti. Na strani komunistov jih je mnogo padlo takole izgube so velike. Ujetniki pripovedujejo, da se jim je politični položaj v Bavorski opisoval na kriv in lažljiv način. Istotako lažljive so bile informacije, ki so jim jih njih glavari dali o namenu militaristične ekspedicije Hoffmannove vlade. Končno se je bavorskim četam posrečilo, da so prišle v mesto, kjer so v središču namestile topništvo in mitraljeze. Noč od 21. na 22. je minila mirno in je bilo čuti le osamljeni strel brez posledice. Prišlo je do malih uporov, ki so pa bili kmalu udušeni. Objava vladnih čet so na potu.

Nečloveški postopanje s sovjetskimi četami.

CURIH 24. Neko poročilo moskovske vlade opisuje odnose med boljševiki Rusijo in Nemčijo v zadnjih mesecih. Službena Nemčija se še vedno smatra v vojnem stanju z boljševiško Rusijo vzhodnim izjavam sovjetske vlade, da nima Rusija agresivnih namenov proti Nemčiji in vzhodnemu Cicerinevem prizadevanju, da bi vzpostavila diplomatske odnose med tema dvema državama. Poročilo ugotavlja, da Nemčija nastopa proti Litvi

in Letonski brez prejšnje vojne napovedi. Nemci da zelo nečloveško postopajo s sovjetskimi četami in s prebivalstvom; zaporji v Kovnem da so polni ujetnikov, ki trpijo nezasišena trpinčenja.

Napad na Monakovo odločen. — Položaj na Bavorskem.

CURIH 24. Napad na Monakovo je moral biti odločen za nekaj dni, dokler se urede razmere za operirajočimi četami. Vlade čete niso še popolnoma zavzele Augste; v predmestjih so še vedno boji. Voditelji radikalnega gibanja v Augsti so sicer sprejeli pogoje poveljnika republikanskih čet, toda niso baje več gospodarji nad masami. Delo je popolnoma ustavljeno, plin primankuje in sidišča ne poslujejo. — V Monakovem še vedno stajajo. Vse prodajalne, tudi živilske, so zaprte. Današnji dan se smatra za kritičen, ker bi delo imelo zopet priti. Delavci bodo šli v tovarne oboroženi in opremljeni, da bodo spremeni na prvi klic. Iz Bamberga prihajajo vedno letalci, ki medsebojno v Monakovo proglašajo, da bo mesto v kratkem rešeno »ruskega terorja«. Komunistična monakovska vlada gleda z zaupanjem v bodočnost, ker upa da ji se bodo pridružile čete, ki sedaj korakajo proti Monakovemu, ko se razjasni položaj.

IZ NEMSKO AVSTRIJE.

Pocetni odnosi med Nemško Avstrijo in Ogrsko.

CURIH 24. Zadnji vlak iz Budimpešte je prišel na Dunaj v ponedeljek popoldne. Železniški promet med Dunajem in Budimpešto je ustavljen, ker ogrska vlada neče, da bi prihajala nemško-avstrijska buržoazija v Budimpešto ter, podpirala protirevolucijo. Z ustavljenjem prometa med ogrsko vlado prihraniti premoč, ki ga rabi za vojske vrhe. »Vossische Zeitung« piše, da so odnosi med tema dvema državama zelo napeti. Ogrski komunistični ministri da je zapustil Dunaj.

IZ OGRSKE.

Bela Khun izdal proglas na mednarodno proletarstvo.

CURIH 24. Bela Khun je izdal proglas na revolucionarne delavce in delavsko štampo vseh dežel, naj se prične kongres ogrskih revolucionarnih svetov na 4. majnika, kjer se bodo pričeli o velikem preobratu, ki ga je povzročila diktatura ogrskega proletarstva. Po zadnjih dunajskih vesteh se je baje zboljšal položaj ogrskih čet na romunskem bojišču.

Domache vesti.

Zadnji dan. Deželna finančna blagajna opozarja tiste — okoli 300 jih je — ki so predložili priprilnice, ki pa niso mogle biti likvidirane, da se bo izplačevanje vršilo še danes od 8 zjutraj do 7 zvečer. Po tej uri ne bo možna več nobena izmenjava kron.

Tržaško tramvajsko društvo nam sporoča: Od 26. t. m. stopijo v veljavo naslednje po mestnem svetu odobrene cene: a) Znižana cena: enotna cena na 10 lirnih stotnik. b) Normalna cena: Boschetto-Goldeniev trg, ul. Scussa-ut. Mercato vecchio. Goldeniev trg-C. Marzio, ul. Mercato vecchio. C. Tecnico, C. Marzio-ut. Navali. Stab. Tecnico-Skedenj. Mesto-Tor S. Piero, Garibaldijev trg-Benečanski trg, ul. G. Carducci-trg N. Tommaso. ul. Conti-trg Oberdan, Rojan-Goldeniev. Vozna cena 18 lirnih stotnik. 2. lir. stotnik obič. skupaj 20 lirnih stotnik. Cena vella za tle ali nazaj. Boschetto C. Marzio, C. Marzio-Skedenj, ul. Conti-Rojan, Zveza in Boschetto ali pa C. Marzia do Garibaldijeva trga, ul. Conti, Rojana, Tor S. Piero, trga Tommaso. Vozna cena 28 lir. stotnik 2. stot. obič. davka, skupaj 30 lir. stotnik. Cene vella za tle ali nazaj.

Boschetto-Barkovlje ali Skedenj. Zveza iz Skedenja proti Barkovlam, ul. Conti, Rojana, Garibaldijevemu trgu, ul. Carducci. Vozna cena 38 lir. stot. 2. stot. obič. davka, skupaj 40 lirnih stotnik. V nedeljo se povzročijo normalne cene za 5 lir. stot. Na listih naznačene cene niso veljavne. Ob vpeljavli teh cen je bilo sprevodnikom strogo prepovedano spreminjati napitnine; v slučaju prestopka bodo leti odpuščeni iz službe.

Naznanitev psov. Kr. gubernatorat razglasi: Lastniki psov morajo leta prijaviti občinskemu uradu, ki bo zabeležil v posebne registre: a) lastnikovo ime in bivališče, b) spol, rasa in barvo ter posebne znake psa, c) datum opisa. Vsi ti psi morajo imeti na vratu ali na prsih železen privešek z imenom občine in tekočo številko registra. Vsi psi, tudi vojaški morajo biti navezani, ali pa nositi podobne nagobčnik. Izvzeti so samo lovski in pastirski psi za čas, ko opravljajo svojo službo. Stekli psi, ki niso opremljeni po zgoraj imenovanih točkah, se ubijajo, ali pa oddajo mesodercu. Kdor zapazi pri svojem psu simptome stekline, ga mora ubiti, ali pa izločiti. Ta naredba je veljavna od 14. t. m. dalje. Prestopniki bodo kaznovani po kazenskem zakonu od 6. avgusta 1909.

Zaprite trgovine. Oblast je dala zapretili radi prestopka proti dekretu z dne 7. aprila nastopne trgovine: mekarno Amelija Valle v ulici Madonna del Mare, prodajalno jestvin Jakoba Perco v ul. Farneto št. 48, prodajalno jestvin Hektorja Brussa v ulici Petronio-Alfieri, pekarno Ivana Burichia v ulici Solitario št. 3, mesnico Cavalieri v ulici Roma št. 13, mekarno Frana Monzetti v ul. Settefontane št. 227; in radi višanja cen pekarno Josipa Vodopivca v ulici Udine št. 25; trgovino s steklenino Josipa Adamicha, ker ni javno razvesli prodajnih cen.

Slovensko gledališče. Ker je odbor »Dramatičnega društva« prejel od gledališkega ansambla zaodstno karancijo, da se ne bodo več ponavljali enaki slučaj, kakor se je bil zgodil na velikonočni ponedeljek ob priliki repize »Lepe Vede«, je sklenil počastiti gled. sezijo do konca maja, da se na ta način izvede začetni program.

Tržaški Lloyd začne zopet z vožnjami. Vsled prizadevanj ravnateljstva Tržaškega Lloydja in odredbi vlade, da se polagoma zopet oživi tržaška trgovina, začne ta družba kmalu zopet s svojimi vožnjami, kakor jih je vršila pred vojno. Seveda s nekaterimi izpremembami, kakor jih zahtevajo nove potrebe. Vožnje se bodo uvajale postopno. Tako je nade, da se v kakih štirinajstih dneh odpre erti Trst-Carigrad in Trst-Sanzaj.

Orkester Glasbene Matice. Člani orkestra so naprošeni, da pridejo danes ob 3 pop. v Glasbeno Matico.

Slovensko gledališče. Jutri, v nedeljo sta dve predstavi. Ob treh popoldne se ponovi tretji L. Canarjeva komedija: »Za narodov blagor«, ki je dosedaj že dvakrat občinstvo zelo zabavala. Zvečer se uprizaro drugi narodna igra »Revček Andrejček«. Ob priliki benefične predstave ansambla občinstvo dvorano napolnilo do zadnjega kotička, ter je gledališče ob zabavnih prizorih kar odmevalo smeha. A tudi resne in dramatične scene je zasledovalo občinstvo z velikim zanimanjem in je klicalo igravce, po vsakem dejanju živahno poslušaje, opetovano pred zastor. — Pripravlja se tretja drama v ciklu izvirnih slovenskih del, A. Funtkova »Tekma«.

Podružnica Glasbene Matice v Trstu priredi v soboto, dne 26. aprila 1919 I. koncert svojega orkestra s sodelovanjem pianistke gđ. Estele Kuzmanič pod vodstvom prof. F. Topića. Spored: * 1. E. Grieg. Hjertesar (Srčne rane). * 2. J. Rozko-

šny: Dve noveleti a) Allegro moderato, b) Andante. 3. F. Chopin: H-mol scherzo. 4. F. Prochaska: Serenada. Odmor. * 5. E. Grieg: Preludij iz suite, op. 40. * 6. E. Grieg: Varen (Zadnja pomlad). 7. F. Liszt: H-mol balada. * 8. P. Čajkovsky: Tretja elegija. * Skladbe v Trstu prvič izvajane. Točka 1., 2., 4., 5., 6. in 8. izvaja orkester. Točka 3. in 7. izvaja gđ. E. Kuzmanič. Sodeluje 35 godbenikov. Začetek točno ob 8 zv. Pred vsako točko se vrata zapro. Cene: Lože L 10.—, sedeži v prtiličju L—V, vrste L 3.—, VI.—X, vrste L 250, XI.—XV, vrste L 2.—, sedeži na galeriji L 150, stojšča v prtiličju L 1.—, na galeriji 70 stot., dijaške vstopnice 70 lirnih stotnik. Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni in Narodnem domu. Spored stane 20 lir. stotnik.

Kraljestvo palčkov. (Ribčič-Orbec). Prva uprizaritev te prelepe mladinske igre priredi ženska podružnica CMD v soboto 3. majnika ob 8 zvečer. Predprodaja vstopnic in sedežev se prične že v ponedeljek. Cene za prvo predstavo so naslednje: Lože brez vstopnine 60 cent. Sedeži od L—V, vrste 1. 60 cent., od V.—X, vrste 1 L 20 cent., ostali sedeži v prtiličju in na galeriji 80 cent. Stojšča 50 cent za neodrasle 30 cent. Druga vzporeditev za otroke in tretja za okol